

امام علی علیه السلام در نگاه اهل سنت

احمد لقمانی

الف - آیه ۲۰۷ از سوره ۲ (بقره)
﴿ومن الناس من يشرى نفسه ابتغاء مرضات الله والله رؤوف بالعباد﴾؛ از مردم، کسی است که جان خود را در برابر خشنودی خداوند می‌فروشند و خداوند نسبت به بنده گان مهربان است.

* تفسیر آیه در کلام اهل سنت
مفسر معروف اهل سنت، ثعلبی می‌گوید:

امام علی علیه السلام اسوه‌ای جامع و انسانی است که عظمت خرد و توان‌مندیهای روحی - روانی او، وی را الگویی همیشه جاودان برای امروز و فردا و فردهای تمامی جوامع ساخته، به گونه‌ای که پیروان شیعی و شیفته‌ی او را در تمامی عصرها و نسل‌ها، سر بلند و خرسند کرده است.

هنگامی که پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله تصمیم بر هجرت از مکه به مدینه گرفت، برای تحویل امانت‌های مردم و پرداخت

امام علی علیه السلام اسوه‌ای جامع و انسانی است که عظمت خرد و توان‌مندیهای روحی - روانی او، وی را الگویی همیشه جاودان برای امروز و فردا و فردهای تمامی جوامع ساخته، به گونه‌ای که پیروان شیعی و شیفته‌ی او را در تمامی عصرها و نسل‌ها، سر بلند و خرسند کرده است.

به یقین، برجسته‌گی شخصیت آن حضرت، آن‌گاه چشم‌گیری خاصی می‌یابد که در سخنان و دیدگاه‌های دیگران تجلی کند که چنین باوری، دست‌مایه‌ای گران‌بار در هنگام سخن‌وری بوده و لذت خاصی در کلام شیعیان می‌آفریند همچنین در بحث‌ها و گفت و شنودها با صاحب نظران دیگر مذاهب و یا در عرصه‌هایی مختلف مانند حج و عمره دلایل نیرومندی بر حقانیت شیعه خواهد بود.

در این جا، چند آیه از آیات قرآن و دیدگاه‌های اهل سنت را درباره‌ی شأن نزول هر یک از باب نمونه بیان می‌کنیم:

پول‌های آنان، علی علیه السلام را به جای خود قرار داد و شبانه به سوی «غار ثور» حرکت کرد. و فرمان داد علی علیه السلام در بستر او خوابیده و پارچه‌ی سبز رنگی (بُرد خضرمی) که مخصوص خود پیامبر صلی الله علیه و آله بود، روی خویش بکشد. مشرکان، در همان شب، اطراف خانه‌ی پیامبر صلی الله علیه و آله را محاصره کردند.

در این هنگام ایزد، به «جبرئیل» و «میکائیل» وحی فرستاد: «من، بین شما برادری ایجاد کردم و عمر یکی از شما را طولانی‌تر کردم، کدام یک از شما حاضر است ایثار به نفس کند و زندگی دیگری را بر خود ترجیح دهد؟». هیچ کس حاضر نشد. به آنان وحی کرد: «اکنون علی علیه السلام در بستر خوابیده است و آماده‌ی فدای جان خود خواهد بود به زمین روید و حافظ و نگاهبان او باشید».

هنگامی که جبرئیل بالای سر و میکائیل پایین پای علی نشسته بودند، جبرئیل می‌گفت: «به به! آفرین بر تو ای علی! ایزد، به واسطه‌ی تو، بر فرشته‌گان افتخار می‌کند». ناگاه آیه‌ی ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ﴾ نازل شد.

و در آن، صفات علی علیه السلام بیان گردید (۱).

ابن ابی‌الحدید معتزلی که از اهل سنت است - درباره‌ی تفسیر این

آیه معتقد است که حماسه‌ی علی علیه السلام در لیلۃ المیبت - شب خوابیدن به جای رسول الله صلی الله علیه و آله - مورد تأیید همه است جز کسانی که مسلمان نیستند و افراد سبک مغز...، آن را انکار نمی‌کنند (۲).

ب - آیه ۳ از سوره‌ی ۹ (توبه)

﴿وَأَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ فَإِن تَبَتُّم فَهَو خَيْرٌ لَّكُمْ إِن تَوَلَّيْتُمْ فاعلموا أنکم غیر معجزی الله وبشر الذین کفروا بعذاب أليم﴾.

و این اعلامی است از ناحیه‌ی ایزد و پیامبرش به [عموم] مردم در روز حج اکبر [روز عید قربان] که ایزد و پیامبر او، از مشرکان بیزارند. اگر توبه کنید، به نفع شما است و اگر سر پیچی کنید، بدانید شما نمی‌توانید خدا را ناتوان سازید [و از قلمرو قدرت‌اش خارج

۱ - تفسیر نمونه، آیه الله مکارم شیرازی و جمعی از نویسندگان، ج ۲، ص ۴۶؛ رک: الغدیر، ج ۲، ص ۴۴.

۲ - نک: شرح نهج البلاغه، ابن ابی‌الحدید، ج ۳، ص ۲۷۰؛ إحياء العلوم، غزالی، ج ۳، ص ۲۳۸؛ نزهة المجالس، صفوری، ج ۲، ص ۲۰۹؛ فصول المهمه، ابن صباغ مالکی؛ تذکرة الخواص، سبط ابن جوزی حنفی، ص ۲۱؛ مسند احمد حنبل، ج ۱، ص ۳۴۸؛ تاریخ طبری، ج ۲، ص ۱۰۱ تا ۹۹ با سیره‌ی ابن هشام، ج ۲، ص ۲۹۱ با تاریخ یعقوبی، ج ۲، ص ۲۹.

شوید] و کافران را به مجازات دردناک
مژده ده.

• تفسیر آیه در کلام اهل سنت

احمد حنبل - پیشوای معروف اهل
سنت - از ابن عباس نقل می‌کند که
پیامبر فلان شخص (خلیفه‌ی نخست)
را فرستاد و سوره‌ی، توبه را به او داد - تا
به مردم، هنگام حج ابلاغ کند - سپس
علی علیه السلام را به دنبال او فرستاد -، آن را از
وی بگیرد و فرمود: «ابلاغ این سوره،
تنها، به وسیله‌ی کسی باید باشد که او از
من است و من از اویم»^(۱).

ج - آیه ۲۹ - ۳۰ از سوره‌ی ۸۳
(مطففین)

﴿إِنَّ الَّذِينَ أُجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا
يَضْحَكُونَ﴾ وَاذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿۱﴾

تا بدکاران [در دنیا] پیوسته به
مؤمنان می‌خندیدند و هنگامی که از
کنار آن‌ها می‌گذشتند، با اشاره‌ی چشم
و ابرو، به تحقیر و عیب جویی آنان بر
می‌خواستند.

• تفسیر آیه در کلام اهل سنت

برخی از مفسران اهل سنت، در
تفسیر این آیه، این‌گونه نوشته‌اند:

روزی علی علیه السلام و جمعی از مؤمنان،
از کنار جمعی از کفار مکه گذشته، آن‌ها
به حضرت و مؤمنان خندیدند و آنان را
استهزا کردند. این آیات [به دفاع و جانب

داری امام و مؤمنان] نازل شد و
سرنوشت مسخره‌کنندگان، را در قیامت
روشن ساخت^(۲).

د - آیه ۶۱ از سوره ۳ (آل عمران)

﴿فَمَنْ حَاكَمَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ
الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا
وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ
لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ﴾

هر گاه بعد از علم و دانش که
[در باره‌ی مسیح] به تو رسیده [باز]
کسانی ستیز با تو برخیزند، به آن‌ها
بگو: «بیایید فرزندان ما و فرزندان تان
و زنان ما و زنان تان و خودمان
و خودتان را بخوانیم آن‌گاه مباحثه
می‌کنیم و نفرین ایزد را بر دروغ‌گویان
قرار دهیم.

مباحثه، به معنای «رها کردن
و قید و بند را از چیزی برداشتن»
است؛ یعنی، بنده را به حال خود

۱ - رک: مسند احمد حنبل، ج ۱، ص ۲۳۱ (طبع
مصر)؛ همان، ج ۲۳، ص ۲۱۲؛ همان، ج ۲۱
ص ۱۵۰؛ خصایص نسائی، ص ۲۸.

۲ - رک: تفسیر فخر رازی، قرطبی، روح المعانی
و کشاف زمخشری، ذیل آیه ۲۹ و ۳۰ از
سوره‌ی مطفقین؛ تفسیر نمونه، ج ۲۶، ص
۲۳۸ و ۲۸۴؛ تفسیر ابن کثیر، ج ۲، ص ۴ و
۵۳۵؛ تفسیر أحسن الحدیث ج ۸، ص ۳۲۴ و
ج ۱۱، ص ۶۸؛ تفسیر البیان، ج ۲، ص ۹۹؛ ج
۲، ص ۵۵۶؛ تفسیر الجدید ج ۶، ص ۳۶۵؛
تفسیر الکاشف، ج ۱، ص ۱۹۶ و ج ۲، ص
۴۱۴.

گذاشتن و عاقبت کار او را به دست ایزد سپردن.

* تفسیر آیه در کلام اهل سنت

انبوه بی‌شماری از مفسران اهل سنت «أبناءنا» در آیه را اشاره به حسن و حسین علیهما السلام و «نساءنا» را فاطمه و «أنفسنا» را اشاره به علی علیه السلام دانسته‌اند. که نشان از چشم‌گیری مقام علی علیه السلام در عرصه‌ی اثر بخشیدن به نفرین بر دشمنان و آشکار شدن حق، و در کنار رسول الله بودن و حتی همانند جان او گردیدن، دارد^(۱).

ه- آیه ۱- ۳ از سوره ۷۰ (معارج)

﴿سأل سائل بعذاب واقع * للكافرين

ليس له دافع * من الله ذي المعارج﴾.

پرسنده‌ای از عذابی فرود آورده، پرسید که ویژه‌ی کافران است و هیچ کس نمی‌تواند آن را دفع کند، از سوی ایزد ذی المعارج - صاحب فرشته‌گانی که بر آسمان‌ها صعود می‌کنند.

* تفسیر آیه در کلام اهل سنت

عَلَمَه‌ی امینی، نام سی‌تن از عالمان اهل سنت را بیان می‌کند که همه‌شان، علت نزول این آیه را درخواست عذاب از سوی منکر انتصاب و ولایت علی علیه السلام بعد از رسول الله صلی الله علیه و آله - در صورت حَقانیت امامت آن حضرت - دانسته‌اند. داستان از این قرار است:

هنگامی که رسول الله - درود خداوند بر او و دودمان پاک‌اش باد - علی علیه السلام را در روز عید غدیر خم به خلافت منصوب کرد، درباره‌ی او فرمود: «هر کس، من، مولا و ولی او هستم، علی، مولا و ولی او است».

چیزی نگذشت که این سخن، در تمامی شهرها منتشر شد، نعمان بن حارث فهری خدمت پیامبر آمد و گفت: «تو ما را به شهادت به یگانه‌گی ایزد و حَقانیت و رسالت خود فرمان دادی، سپس فرمان جهاد و حج و روزه و نماز و زکات دادی، ما، همه‌ی این‌ها را پذیرفتیم، اما به این‌ها راضی نشدی تا این‌که این جوان (علی بن ابی طالب) را به جانشینی خود برگزیدی و گفتی: «من کنت مولاة فهذا علی مولاة». آیا این سخن، از ناحیه‌ی خودت است یا از سوی ایزد؟».

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «قسم به آن که موجودی جز او نیست، این، از ناحیه‌ی

۱- نک: صحیح مسلم، ج ۷، ص ۱۲۰؛ مسند أحمد بن حنبل، ج ۱، ص ۱۸۵؛ تفسیر طبری، ج ۳، ص ۱۹۲؛ مستدرک حاکم نیشابوری، ج ۳، ص ۱۵۰؛ دلائل النبوة، حافظ ابو فهیم اصفهانی، ص ۲۹۷؛ روح المعانی، الأوس، ج ۳، ص ۱۶۷؛ کشاف زمخشری، ج ۱، ص ۱۹۳؛ فصول المهمة ابن صباغ، ص ۱۰۸؛ الجامع لاحکام القرآن، علامه قرطبی، ج ۳، ص ۱۰۴.

ایزد است».

نعمان روی برگرداند و در حالی که می‌گفت: «ایزد! اگر این سخن، حق است و از ناحیه‌ی تو است سنگی از آسمان بر من بباران!».

ناگاه سنگی بر سرش فرود آمد و او را هلاک کرد. ناگاه آیه ﴿سأل سائل بعدذاب واقع للكافرين ليس له دافع﴾ نازل شد^(۱).

و- آیه ۵ از سوره ۱ (فاتحه الكتاب) ﴿اهدنا الصراط المستقيم﴾. ما را به راه راست هدایت فرما.

❖ تفسیر آیه در کلام و صاحب نظران

علامه‌ی طباطبایی درالمیزان از فقیه و تفسیر عیاشی نقل کرده که «صراط مستقیم» در این آیه، امیر مؤمنان علی علیه السلام است^(۲).

در سخن دیگری از امام صادق علیه السلام «صراط مستقیم»، «راه به سوی معرفت ایزد» تفسیر شده که دو صراط است: یکی صراط در دنیا و دیگری صراط در آخرت.

صراط دنیا، امام واجب الإطاعه است، برای کسی که او را شناخته و از وی پیروی کرده است. صراط در آخرت، صراطی است که پل دوزخ است و کسانی که در دنیا امام واجب الإطاعه را شناسند، بر این صراط لغزنده و در آتش دوزخ هلاک خواهند شد^(۳).

نتیجه این‌که حضرت علی علیه السلام، بارزترین مصداق «صراط مستقیم است» و صراط مستقیم، جز از راه ولایت، مغبّر دیگری ندارد.

آیه ۲۷۴ از سوره ۲ (بقره)

﴿الذين ينفقون أموالهم بالليل والنهار سرّاً وعلانيةً فلم يجزهم عند ربهم ولا خوف عليهم ولا هم يحزنون﴾.

کسانی که اموال خود را، در شب و روز، پنهان و آشکار انفاق می‌کنند، پاداش‌شان نزد پروردگار است و نه ترسی برای آن‌ها است و نه غمگین می‌شوند.

❖ تفسیر آیه در کلام اهل سنت

افزون بر مفسران شیعی، عالمان اهل تسنّن مانند ابن عساکر، طبرانی، ابن هاشم، ابن جریر و امام فخر رازی^(۴)، نیز در تفاسیر خود، نزول این آیه را درباره‌ی حضرت علی علیه السلام دانسته‌اند.

داستان شأن نزول این آیه، آن است که امام علی علیه السلام در حالی که چهار

۱- تفسیر نمونه، ج ۲۵، ص ۷.

۲- تفسیر المیزان (مترجم)، ج ۱، ص ۴۹؛ تفسیر البرهان، علامه بحرانی، ج ۱، ص ۵۰.

۳- همان؛ رک: تفسیر نمونه، ج ۱۹، ص ۴۰؛ تفسیر المیزان، ج ۱۵، ص ۴۰۶؛ تفسیر مجمع البیان، ج ۶، ص ۴۲۷.

۴- نک: تفسیر نور الثقلین، ج ۱، ص ۲۹۰ و ۲۹۱.

درهم در روز، یک درهم در شب، سومین آن را مخفیانه و درهم آخر را آشکارا در راه ایزد انفاق کرد.

بی شک حکم گلی و معیار روشن این شیوه، آن است که تمامی دین باوران، در عصرها و نسل‌های مختلف، در آشکار و مخفی بودن - و کیفیت اعمال صالح خود - جنبه‌های اخلاقی و اجتماعی و یا ابعاد شخصیت کمک گیران را مراعات کنند، آن جا که حفظ آبروی افراد لازم است، از انفاق آشکار دوری جویند و چون تعظیم شعائر مذهب و تشویق افراد به عمل شایسته مطرح شود - و در کنار آن آبروی افراد حفظ شود - در برابر نگاه و توجه دیگران کمک کنند. در کنار کمک‌های خویش، هیچ‌گاه از فقر و تنگ دستی، بیمی نداشته باشند و به وعده‌های الهی امیدوار و به او توکل کنند تا بدین سان رضایت ایزد را کسب کرده و توشه‌ای همیشه‌گی برای آخرت خود بیندوزند^(۱)، همانند امام متقیان و پیشوای ایزد خواهان، حضرت علی علیه السلام.

ح - آیه‌ی ۱۲ از سوره ۶۹ (الحاقه)
﴿لنجعلها لكم تذكرة وتعيها أذن واعية﴾.

(تا آن را وسیله‌ی تذکری برای شما قرار دهیم و گوش‌های شنوا آن را نگهداری می‌کنند).

« تفسیر آیه در کلام اهل تسنن و تشیع

برخی از مفسران شیعی، سی حدیث از اهل تسنن و تشیع در نزول این آیه درباره‌ی حضرت علی علیه السلام نقل کرده‌اند که نشانه‌ی عظمت مقام امام علیه السلام نسبت به دانایی اسرار پیامبر صلی الله علیه و آله و وراثت همه‌ی علوم رسول الله - درود ایزد بر او و دودمان‌اش باد - است.

حدیث، از آن جا آغاز می‌شود که رسول اکرم صلی الله علیه و آله هنگام نزول آیه‌ی ﴿وتعيها أذن واعية﴾ فرمود:

«من، از ایزد درخواست کردم، گوش‌های علی را از این گوش‌های شنوا و نگاه‌دارنده‌ی حقایق قرار دهد.»

به دنبال سخن پیامبر صلی الله علیه و آله، علی علیه السلام فرمود: «من، هیچ سخنی بعد از آن، از رسول الله نشنیدم که آن را فراموش کنم^(۲)، بلکه همیشه، آن را به خاطر داشتم.

۱ - رک: تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۲۶۷؛ تفسیر نور؛ حجة الاسلام قراشی، ج ۱، ص ۵۴۹؛ و تفسیر مراغی، ج ۱، ص ۱۰.

۲ - نک: تفسیر قرطبی، ج ۱۰، ص ۶۷۴۳؛ مجمع البیان، روح البیان، روح المعانی، المیزان و تفسیر ابو الفتوح رازی، ذیل آیه ۱۲ سوره معارج؛ مناقب ابن مغازلی شافعی، ص ۲۴۵.

ط - آیات ۵ و ۸ و ۹ از سوره ۷۶
(انسان)

﴿إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا * ... وَيَطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا * إِنَّمَا نَطْعَمُكُمْ لُوجْهَ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا﴾.

نیکان از جامی می نوشند که با عطر خوش، آمیخته است... [آنان] غذای - خود را - با این که به آن علاقه - و نیاز - دارند، به مسکین و یتیم و اسیر می دهند - و می گویند - : «ما، شما را برای رضای الهی، طعام می دهیم، و هیچ پاداش و تشکری از شما نمی خواهیم...»

* تفسیر آیه در کلام اهل تسنن و تشیع

۲۴ نفر از عالمان معروف اهل تسنن، با نقل حدیثی در کتاب های خود، این آیات را درباره ی ایثار امام علی (علیه السلام) و خاندان تاب ناک او دانسته اند و تمامی عالمان شیعی، هجده آیه مورد بحث را از افتخارات بی نظیر و فضایل بسیار مهم حضرت علی و فاطمه زهرا و فرزندان شان (علیهم السلام) شمرده اند (۱).

ماجرای نزول آیات، بدین گونه بود که حسن و حسین (علیهم السلام) بیمار شدند. پیامبر (صلی الله علیه و آله) با جمعی از یاران به عیادت شان رفتند و به علی (علیه السلام) گفتند: «ای ابو الحسن! خوب بود، نذری برای شفای فرزندان خود می کردی.»

علی (علیه السلام)، فاطمه (علیها السلام) و فزه، رضوان الله علیها، - خادم آنان - نذر کردند، اگر آن دو شفا یابند، سه روز، روزه بگیرند. (طسبق برخی از روایات، حسن و حسین (علیهم السلام) نیز گفتند: «ما هم نذر می کنیم و روزه می گیریم.»)

چیزی نگذشت که هر دو، شفا یافتند در حالی که از نظر مواد غذایی، دست خالی بودند. علی (علیه السلام) سه من جو قرض کرد و فاطمه (علیها السلام) یک سوم آن را آرد کرد و نان پخت.

هنگام افطار، سائلی به در خانه آمد و گفت: «سلام بر شما ای خاندان محمد! مُست مندی از مُست مندان مسلمانان هستم، غذایی به من دهید! ایزد، به شما، از غذاهای بهشتی مرحمت کند.»

آنان، همه گی، مسکین را بر خود مقدم داشتند و سهم خود را به او دادند و آن شب جز آب ننوشیدند.

روز دُوم را نیز روزه گرفتند و موقع افطار، یتیمی ندای کمک سر داد و باز آنان، غذای خود را به او دادند.

در سَومین روز روزه، اسیری از

۱ - پرک: الفدیر، علامه امینی، ج ۳، ص ۱۰۷ تا ۱۱۱؛ إحقاق الحق، قاضی نور الله شوشتری، ج ۳، ص ۱۵۷ تا ۱۷۱؛ تفسیر نمونه، ج ۲۵، ص ۲۴۵؛ تفسیر أحسن الحدیث، ج ۱۲، ص ۲۷۴؛ الجدید، ج ۷، ص ۲۸۲؛ حجة التفاسیر، ج ۷، ص ۱۳۹؛ الکاشف، ج ۴، ص ۶۷۰؛ کشف الأسرار، ج ۱۰، ص ۳۱۹.

غذای آنان طلب کرد و باز آنان، ایثار کرده و غذای خویش بدو بخشیدند و خود با آب افطار کردند.

صبح فردا حضرت علی، دست حسن و حسین علیهما السلام را گرفته، خدمت رسول الله آمدند و هنگامی که پیامبر، عزیزان خود را نظاره کرد، دید از شدت گرسنه گی می لرزند! فرمود: «این حالی که در شما می بینم، برای من بسیار گران است». سپس برخاست و با آنان بر خانه ی فاطمه وارد شده، دید، دختر عزیزش، در محراب عبادت ایستاده است، در حالی که از شدت گرسنه گی شکم او به پشت چسبیده و چشمان اش به گودی نشسته است.

اندوه، وجود رسول الله صلی الله علیه و آله را فرا گرفت و در حالی که غبار غم بر قلب مبارک آن حضرت نشسته بود، جبریل نازل شد و گفت: «ای محمد: این سوره را بگیر! ایزد، با چنین خاندانی، به تو تهنیت می گوید.»

«آن گاه جبریل، سوره ی هل ائی - و هجده آیه مربوط به ایثار علی، فاطمه، حسن، حسین علیهم السلام را نازل کرد»^(۱).

آیه ی ۱۹ از سوره ۸ (توبه)

﴿ أجمعتم سقایة الحاج و عمارة المسجد الحرام کمن امن بالله و الیوم الآخر و جاهد فی سبیل الله لا یستوون عند الله و الله لا یهدی القوم الظالمین ﴾

آیا سیراب کردن حجاج و آباد

ساختن مسجد الحرام را همانند [عمل] کسی قرار دادید که ایمان به ایزد و روز قیامت آورده و در راه او جهاد کرده است؟ [این هر دو]، هرگز، نزد ایزد، مساوی نیستند ایزد، گروه ظالمان را هدایت نمی کند.

« تفسیر آیه در کلام اهل تسنن

دانش مند معروف اهل سنت، حاکم حسکانی، از بریده نقل می کند که شیبه و عباس، هر کدام، بر دیگری افتخار می کردند. علی علیه السلام از کنار آن دو می گذشت، از افتخار کردن آنان پرسش کرد عباس گفت: امتیازی به من داده شده که احدی ندارد و آن، مسئله ی آب دادن به حجاج است.

شیبه گفت: «من، تعمیر کننده ی مسجد الحرام (و کلیددار کعبه) هستم. علی علیه السلام گفت: «با این که از شما حیا می کنم، اما باید بگویم، با این سن کم، افتخاری دارم که شما ندارید.»

آن دو پرسیدند: «کدام افتخار؟!»

حضرت فرمود: «من، با شمشیر، جهاد کردم تا شما ایمان به ایزد و پیامبر آوردید!»

پیامبر صلی الله علیه و آله علی علیه السلام را خواست و از ماجرا پرسش کرد. ناگاه جبریل نازل شد و گفت: «ای محمدا! پروردگارت، به تو سلام می رساند و می گوید که این آیات را بر آنها بخوان: ﴿ أجمعتم سقایة

الحاج... ﴿^(۱)﴾.

برای توضیح بیشتر در باره‌ی این حدیث و شخصیات مدارک آن به إحقاق الحق مرحوم شوشتری، ج ۳، ص ۱۲۲ تا ۱۲۷ مراجعه کنید. (تفسیر نمونه، ج ۷، ص ۳۲۲).
نیز به: تفسیر الکاشف، ج ۵، ص ۲۰۱؛ تفسیر الحديد، ج ۴، ص ۱۵۸ تفسیر ابن کثیر، ج ۲، ص ۵۳۵؛ تفسیر نمونه، ج ۷، ص ۳۲۲ مراجعه کنید.

۱ - نک: تفسیر طبری، فخر رازی و آثار اصحاب النزول واحدی، تفسیر خازن بغدادی، معالم التنزیل بغوی، مناقب ابن مغازلی و جامع الاصول ابن اثیر.

